

วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 24 กันยายน-ธันวาคม 2560

TCI กลุ่มที่ 2 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย

ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557

Participatory Development of People with Opinions Thailand's Politics between 2006 and 2014

สำเนียง มณีฉาย¹, รศ.ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์², รศ.ดร.ชัยชนะ อิงคะวัต³, รศ.สุรพันธ์ ทับสุวรรณ⁴

¹นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ^{2,3,4}ที่ปรึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา

E-mail: somtumthaipoo@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557 (2) เพื่อศึกษาแนวทางที่มีอิทธิพลของ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557 และ (3) เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความเห็นต่างทางการเมืองที่จะเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในอนาคต โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research methodology) จะทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 แกนนำของกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มที่ 2 กลุ่มหัวหน้าพรรคการเมือง นักวิชาการ องค์การอิสระ ทหารและผู้เกี่ยวข้องสำคัญอื่น ๆ จำนวนรวมทั้งสิ้น 10 คน ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำผลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ประกอบไปด้วย (1) ยุทธศาสตร์ทางการเมือง (2) จิตสำนึกทางการเมือง (3) การรับรู้ทางการเมือง และ (4) ประวัติศาสตร์ทางการเมือง การจะนำไปประยุกต์ใช้ต้องมีการพิจารณาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้มีประสิทธิผลมากที่สุดในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เกิดขึ้นให้ได้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม ประเทศชาติต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, ผู้มีความคิดเห็นต่าง, การเมืองของประเทศไทย

ABSTRACT

This study aimed (1) To study the development of the participation of individuals who have different political opinions of Thailand during 2006-2014 (2) To study the process that influence the development of participation people with different political opinions of Thailand during 2006-2014 and (3) To improve the participation of people who have different political opinions to benefit the country in the future. The researchers used qualitative research collected data from in-depth interviews with experts, divided into two

groups, including one that leaders of the two groups, group leaders, academics, independent organizations, military and other key stakeholders total of 10 people. For Research the analysis of the information displayed then. The researcher analyzed and synthesized a series of development with the participation of public opinion in politics of the country consists of (1) Political ideology (2) Political consciousness (3) Perceived political and (4) Political history. Will be applied to be considered for the purpose and set goals in accordance with to make the most productive in the future to get more people to benefit the society.

Key words: The preparation of entrepreneurs, People have different opinions, Thailand's Politics.

บทนำ

วิกฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2549-2557 ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นั้นเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มซึ่งมีความเห็นต่อต้านและสนับสนุน พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างชาวเมืองและชาวนบพ การละเมิดพระราชอำนาจ หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ผลประโยชน์ทับซ้อน ทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งบั่นทอนประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน (สำนักงานสภาพความมั่นคง-แห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล, 2553, หน้า 1) และหากไม่มีการศึกษาให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง จะทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหายจนถึงขั้นล้นชาติ ในอนาคตการศึกษาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ต้นกำเนิดปัจจัยส่งเสริมที่ทำให้ความขัดแย้งรุนแรงจนเป็นวิกฤติทางการเมือง เกิดการจลาจลที่ขยายไปทั่วประเทศ จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็น

ต่างทางการเมือง ระหว่างปี พ.ศ.2549-2557 จะทำให้ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหา ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมือง (พัชรี ลิโรรส, โสภารัตน์ จารุสมบัติ และอรทัย กักพล, 2551, หน้า 52) และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมือง เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้จะได้ นำไปใช้ในการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยอันจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาในอนาคตให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม สร้างความสมานฉันท์ ประองตองให้เกิดขึ้น สร้างความเจริญงอกงาม ให้กับระบอบ-การปกครองแบบประชาธิปไตยในบริบทของประเทศไทย

ประเทศไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยมากกว่า 80 ปี แต่ตลอดระยะเวลาของการเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทยที่ผ่านมาได้มีการเบียดแทรกของการเป็นเผด็จการเป็นระยะ ๆ และบางครั้งดำรงอยู่ต่อเนื่องเป็นเวลานาน มีการรัฐประหารหลายครั้ง

ทหารในยุคต่าง ๆ แต่ความเป็นจริงที่ปรากฏจากทั่วโลก เช่น ในกรณีของประเทศ อาเจนตินา คือ นักการเมืองและทหารต่างผลักดันขึ้นมามีอำนาจและเข้ามายุ่งเกี่ยวผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง รวมทั้งทำลายผังตรงข้าม ที่ปัจจุบันประเทศไทยก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน (ศีกฤทธิ์ เรกะลาภ, 2551, หน้า 24) โดยอ้างความเดือดร้อนของประชาชนและ การไม่เป็นประชาธิปไตย ทำให้ในอดีตประชาชนชาวไทยแทบมิได้เข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในทางการเมืองแต่ อย่างใดอำนาจส่วนใหญ่ตกอยู่ในกำมือของกลุ่มบุคคลบางกลุ่มและอยู่ที่ฝ่ายบริหารและข้าราชการ ชั้นผู้ใหญ่ อำนาจทางการเมืองที่ประชาชนได้รับเป็นเพียงการมีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550, หน้า 38) และบางครั้งการเลือกตั้งดังกล่าวก็ยังมีข้อสงสัยในความบริสุทธิ์ ยุติธรรมอีกด้วย ซึ่งในที่สุดกระแสการเป็นประชาธิปไตยของโลกได้เข้าสู่ประเทศไทย ทำให้ประชาชนรู้ถึงการที่ตนควรมีสิทธิ เสรีภาพ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น (อัมฤตา สาริวงศ์, 2552, หน้า 2) เพื่อผลักดันให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยเต็มรูปแบบ โดยประชาชนเชื่อว่าระบอบการปกครองประชาธิปไตยจะนำไปสู่การมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่สันติสุขและตลอดไปกลุ่มประชาชนในประเทศไทยจึงเรียกร้องเพื่อการได้มาซึ่งประชาธิปไตยเต็มรูปแบบหลายครั้ง (วัชรรา ไชยสาร, 2545, หน้า 50) พร้อมกับมีการเรียกร้องของประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง กระบวนการต่าง ๆ ของการกำหนดนโยบายของรัฐและอื่น ๆ ได้รับการคำนึงถึง จนในที่สุดในปี พ.ศ.

2540 ได้นำมาสู่การที่ประเทศไทยได้มีระบบการเมืองการปกครองที่จัดว่าเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นและเป็นต้นแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ดังนั้น สำหรับชุมชนทั่วไปซึ่งมีอำนาจต่อรองไม่มากและมีบริบทที่หลากหลาย เช่น บางกลุ่มต้องการ เข้าร่วมแต่ขาดกำลังทุนทรัพย์ จึงจำเป็นต้องหาทางออกในรูปแบบของการรวมพลังเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองที่ไม่ใช่การพึ่งพิงผู้มีอำนาจ (สมบัติ อารงค์ธัญวงศ์, 2542, หน้า 25) แต่มีการพัฒนาการจัดสำนักเชิงอุดมการณ์ให้กว้างขวางกว่าการต่อสู้เพื่อปกป้องหรือแก้ไขปัญหาของตนเองเท่านั้น จนถึงขั้นเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีความต่อเนื่องดังปรากฏชัดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ภาคประชาชน เป็นขบวนการทางสังคมเพื่อเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมที่ประชาชนกล่าวถึงสิทธิในการเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในอดีตมีมาตลอด ไม่ว่าจะเป็น ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นนำที่ยุติลงด้วยการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 (ชาวนิวทรี เกษตรศิริ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2543, หน้า 29) หลังจากนั้นก็เกิดความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ระหว่างรัฐไทยกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492-2525 ซึ่งสิ้นสุดลงด้วยนโยบายการให้อภัยตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/23 ต่อมาก็เป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลเผด็จการกับกระแสเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน อันก่อให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 และพฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 แต่กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมของ

ประชาชนไทยที่ผ่านมายังไม่มีความรุนแรงเท่า การเข้าร่วมทางการเมือง ที่เรื้อรังในปลายปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) ยังผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งกลุ่มในสัญลักษณ์ของผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมืองต่าง ๆ เช่น กลุ่มเสื้อสีเหลือง กลุ่มเสื้อสีแดง กลุ่มเสื้อหลากสี หรือจนกระทั่ง กลุ่ม กปปส. ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นต้น

แต่ทั้งหมดนำมาซึ่งความรุนแรงอย่างมากจนนำไปสู่ความขัดแย้งร้ายแรงระหว่างประชาชน ลูกหลานไปทุกที่ ไม่ว่าในครอบครัว ในบรรดาเพื่อนฝูง ที่ทำงาน ซึ่งส่งผลในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม คงถูกกระทบอย่างรุนแรงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ จากปัญหาและแนวทางการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – พ.ศ.2557 เป็นการแสดงออกของประชาชนที่แสดงถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรมไม่ได้รับความเสมอภาคและความไม่เชื่อมั่นในสิทธิเสรีภาพในการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยของไทย ทำให้ ในช่วงเวลาดังกล่าว ประเทศไทย เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา แต่ในทางกลับกัน จากวิกฤติดังกล่าว ภาพประชาชนที่มีความตื่นตัวในสิทธิการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของตนตามหลักประชาธิปไตยชัดเจนมากขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

อย่างไรก็ตาม จากปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยที่ผ่านมา โดยเฉพาะเหตุการณ์การเคลื่อนไหวทางการเมืองระดับชาติ จากปี พ.ศ. 2549-2557 พบว่า ประชาชนผู้ที่มีความคิดต่างทาง

การเมืองได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิชาติ ศิริสุนทร (2552, หน้า 11) พบว่า ประชาชนที่มาร่วมชุมนุมกับกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ เป็นประชาชนในชนบทที่เป็นเกษตรกรและแรงงานนอกระบบจากงานวิจัยค้น พบว่า ผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมือง นั้นมีความเข้าใจที่เชื่อมโยงไปสู่ทัศนะต่อพฤติกรรมทางการเมืองว่า ประชาชนส่วนใหญ่มักเป็นผู้เฉื่อยชา และขาดสำนึกทางการเมือง ผูกติดกับระบบอุปถัมภ์ จึงไม่เข้าใจ คุณค่าของประชาธิปไตย และมักขายสิทธิขายเสียงในยามเลือกตั้ง (สิทธิพันธ์ พุทธหนู, 2543, หน้า 67; สมเกียรติ วันทะนะ, 2544, หน้า 6) หรือความเข้าใจแบบที่สอง มองว่า ถึงแม้ประชาชนผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมือง จะเป็นบุคคลที่รักสงบ เพราะเป็นสังคมชาวพุทธที่ร่มเย็นอบอุ่นช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แต่การพัฒนาทางการเมืองของผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมืองที่ผ่านมา มีนักวิชาการหลากหลายได้ศึกษา ถือเป็นประเด็น ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นส่วนสำคัญ โดยเห็นว่าเป็นพื้นที่สำคัญในการกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหวของ พรรคการเมือง กล่าวคือ ในบริบทภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้เกิดสงครามเย็น สงครามอินโดจีน ที่พรรค-การเมืองทำการเคลื่อนไหวเผยแพร่ความคิดในชนบทจนพัฒนาไปสู่การซื้อสิทธิขายเสียงและพรรคการเมือง ที่ได้รับเสียงส่วนใหญ่มักเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2552หน้า 15) ดังนั้นทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้นการเคลื่อนไหวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมักมีบทบาทโดดเด่นทั้งในและนอกสภา ซึ่งถูกมองจาก

ผู้ปกครองว่ามีความเชื่อมโยงกับการ-เคลื่อนไหวของขบวนการเพื่อล้มกลุ่มอำนาจเก่า (เพ็ญภา จันทรแดง, 2555, หน้า 70) จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมืองมีความล่อแหลมและมีขบวนการที่มีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลัทธิ การเมืองที่ไม่พึงประสงค์ได้ จากความล่อแหลมทางการเมืองในบริบทของผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมือง ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงล่อแหลมต่อความมั่นคงของชาติ เป็นอย่างมากในอนาคต

จากที่กล่าวมาความสำคัญที่เกิดจากผลกระทบของวิกฤติความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย ซึ่ง มีการขยายขอบเขตเป็นอย่างมากจากในอดีตที่มักมีแค่บรรดาเหล่าแม่ทัพทหารเพียงนำรถถังออกมาเล่นตามถนน เท่านั้น การยึดอำนาจก็เป็นอันจบสิ้น แต่นับจากปี พ.ศ. 2549 ที่นายสนธิ ลิ้มทองกุล ได้ใช้การสื่อสารมวลชนสาธารณะ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนออกมาชุมนุมเพื่อโค่นล้มรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร และมีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางจากการที่เทคโนโลยีสื่อสาร ได้พัฒนาไปอย่างมาก รวมทั้งจากการที่ประชาชนผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมืองนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมเพราะมีพื้นฐาน ทั้งจากอุดมการณ์จิตสำนึกทางการเมืองที่เป็นตัวกระตุ้นให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในเหตุการณ์ทางการเมืองอย่างมากนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2557 โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ก็เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความฮึกเหิมในการเข้าร่วมทางการเมือง สอดคล้องผลการศึกษาของนักวิชาการ ที่กล่าวถึงเบื้องต้น ในการวิจัยการมีส่วน

ร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้ที่มีความคิดต่างทางการเมืองอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีรากฐานจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับสภาพการณ์ปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย เป็นอย่างมาก รวมทั้ง ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาการเมืองของไทย แต่ การพัฒนาทางการเมืองยังต้องสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกขั้นตอนทุกระดับ ทุกพื้นที่ เพื่อนำไปเป็นข้อมูล แนวทางในการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้กับภูมิภาคต่อไป

สรุปได้ว่า หัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม สิทธิ เสรีภาพของประชาชน ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย เป็นอย่างมาก การที่สังคมไทยจะเป็นสังคมประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริงนั้น มิใช่ขึ้นอยู่กับการมีระบอบการปกครอง และมีสถาบันทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือการที่ประชาชนนำหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในการดำรงชีวิตจนเป็นปกติวิสัยเป็นวิถีชีวิตโดยมีพื้นฐานจากประสบการณ์ทางการเมืองเป็นผลของการรับรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเมืองของบุคคลที่ได้สะสมมา ซึ่ง จะกลายเป็นตัวแบบที่แสดงถึงความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการเมือง และเป็นปัจจัยสำคัญที่บุคคล

นั้นจะใช้ในการประเมินตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งผลของการประเมินทางการเมืองนี้จะแสดงออกมาเป็น การกระทำการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดเด่นที่จะทำให้การเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของไทยได้รับการพัฒนา และจะนำไปสู่การเมืองภายใต้ความปรองดอง ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมือง ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557” อันจะเป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557
2. เพื่อศึกษาแนวทางที่มีอิทธิพลของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความเห็นต่างทางการเมืองที่จะเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557” ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพประเภทการวิจัยเชิงเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเป็นกรอบ

แนวคิดของการวิจัยและการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการดำเนินการเพื่อให้ได้ความรู้ ความจริงและข้อค้นพบที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 แกนนำของกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มที่ 2 กลุ่มหัวหน้าพรรคการเมือง นักวิชาการ องค์กรอิสระ ทหารและผู้เกี่ยวข้องสำคัญอื่น ๆ จำนวนรวมทั้งสิ้น 10 คน ที่ใช้วิธีการเลือกโดยอาศัยความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมทำให้บรรลุไปสู่ทฤษฎีหรือองค์ความรู้ที่เหมาะสมของงานวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือที่ครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการ

สำหรับวิธีการตรวจสอบข้อมูลภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง เพื่อทำการตรวจสอบว่าตรงกันหรือไม่ รวมถึงความสอดคล้องกันของข้อมูล และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลด้วยการใช้คำถามเดียวกันหลาย ๆ คน ทำการเปรียบเทียบคำตอบกับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร บทความวิชาการ รายงานการสัมมนาและงานวิจัยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลจากการสังเกตสภาพความเป็นจริง พร้อมทั้งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลจะมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้
ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทป และการบันทึกมาอ่านซ้ำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเพื่อใช้ในการตีความแล้วจับประเด็นที่

เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ก่อนโดยตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือ ตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ที่มีความสัมพันธ์กัน หรือใกล้เคียงกันมาไว้ในกลุ่มเดียวกัน ทั้งหมดอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้มีความคิดเห็นต่าง ทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลจากขั้นที่ 2 ที่มีความสัมพันธ์กัน มารวมกันภายใต้หัวข้อกลุ่มใหญ่ และทำการเลือกตั้งประเด็นใหญ่ที่เป็นใจความหลัก และตีความข้อมูลทำการตั้งข้อมูล และระบุรหัส Coding เป็นกระบวนการสำคัญของวิเคราะห์เนื้อหา ในวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งอธิบายความหมายของสิ่งที่ทำการศึกษา ข้อมูลทั้งหมดจัดถูกรหัสตามคำถามวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาคำของผู้อื่นให้สัมพันธ์มากที่สุด และพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุดด้วยวิธีการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา หลังจากนั้นประมวลรวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำมาจัดระบบระเบียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ตีความตามขอบเขตเนื้อหาเพื่อไปสู่การสรุปบทสัมภาษณ์ที่ไม่บิดเบือนความจริงในแต่ละข้อคำถาม

เมื่อได้น้ำหนักของตัวแปรต่าง ๆ ทั้งหมดแล้ว นำตัวแปรที่ได้มาเรียงเพื่อพิจารณาว่า ตัวแปรที่ได้กับตัวแปรที่ตั้งไว้เดิมว่ามีการซ้ำกันหรือไม่ถ้าซ้ำก็เป็นการยืนยันว่าตัวแปรที่ตั้งไว้ถูกต้อง สามารถนำมาอธิบายได้และตัวแปรที่เพิ่มมาใหม่ก็เป็นสิ่งที่

ค้นพบใหม่ นำมาเรียงและใส่น้ำหนักความสำคัญ พร้อมทั้งพิจารณาว่าถ้าตัวแปรใดมีน้ำหนักความสำคัญน้อยก็ควรตัดออกไป เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งข้อสรุป เมื่อได้ส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในรูปของกลุ่มตัวแปรแล้ว ได้นำมาจัดทำบทสรุป โดยใช้ข้อมูลสนับสนุนจาก การเอกสาร ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์และสิ่งที่ได้สังเกตมารวมกันเพื่ออธิบายตัวแปรนั้น ๆ พร้อมทั้งสรุปรวบยอด เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยได้เข้าใจด้วยซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าผลที่ได้จากการวิจัยมีลักษณะเป็นนามธรรมอยู่มากจึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมว่าทำอย่างไรจึงจะเข้าใจได้ง่ายและสามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้นจึงมีการเชื่อมโยง ผลที่มีลักษณะของนามธรรมของการวิเคราะห์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย จากการที่ความเห็นต่างทางการเมือง ในอดีตได้แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างชัดเจน ในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ การบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินการกระบวนการยุติธรรมที่ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ทำให้เกิดการปัญหาความเห็นต่างทางการเมือง ความคับข้องใจ เกิดความเคลือบแคลงใจและบางฝ่ายไม่ยอมรับ

กติกาสังคม จึงลุกลามบานปลายและเกิดความรุนแรงขึ้น เกิดจากการต่อรองอำนาจและผลประโยชน์ที่ลงตัวในกลุ่มชนชั้นนำ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าเขาไม่ใช่เจ้าของอำนาจอย่างแท้จริง ไม่มีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ และมีการรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ที่เป็นการต่อรองอำนาจกับกลุ่มชนชั้นนำ ซึ่งลักษณะนี้ทำให้ประชาชนที่เดือดร้อนมักรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องต่อรัฐให้แก้ปัญหาให้ ทำให้ประชาชนเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยยิ่งขึ้น

ความเห็นต่างทางการเมือง เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้นเกิดสำนึกความเป็นพลเมืองมากกว่าเป็นผู้ได้ปกครองที่รอคำสั่งจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว ที่ถือครองอำนาจทางเศรษฐกิจเพื่อให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นฉบับแรกที่มาจากการมีส่วนร่วมที่รับฟังเสียงของประชาชนมากที่สุดโดยถือได้ว่า เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนอย่างแท้จริง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและการตรวจสอบอำนาจของรัฐบาลเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในระบอบการเมืองและเป็นสาเหตุรากเหง้าที่นำไปสู่ความรุนแรง ขัดแย้งกับชนชั้นนำ ทำให้สังคมเกิดความเห็นต่างทางการเมืองและการต่อสู้แย่งชิงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองขึ้น

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงที่สำคัญคือการเสนอกฎหมาย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองสิทธิตามกฎหมายที่มาจากปัญหากระบวนการทางนิติบัญญัติอันเป็น

อุปสรรคในการผลักดันกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นแนวทางเพื่อค้นหาวิธีแก้ไขและลดอุปสรรค ในการผลักดันเจตนารมณ์ผ่านกลไกการเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งยังไม่เอื้อให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง รวมถึงกระบวนการของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำให้กฎหมายส่วนใหญ่ของประชาชนไม่ได้รับ การพิจารณาอย่างทั่วถึงหรือที่อยู่นอกระหว่างการเข้าเสนอกฎหมายที่ยังไม่แล้วเสร็จ อยู่ระหว่างดำเนินการไม่สามารถเสนอรัฐสภาได้ทันเวลา จึงควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติให้เอื้อต่อกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเพื่อให้การปกครองในประเทศไทยเป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

ปัญหาที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมที่ไม่ได้รับการแก้ไขและมีมากขึ้น การพัฒนาทางการเมืองของภาคประชาชนที่ไม่เข้าใจและเข้าใจไม่ตรงกัน ส่งผลต่อปัญหาความขัดแย้งรุนแรง การปรองดอง สมานฉันท์ สงบสุข ซึ่งการหล่อหลอมความรู้ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม จะเอื้อต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการพัฒนาการเมืองต้องแก้รัฐธรรมนูญ การพัฒนาสถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ภายใต้ทุนนิยมโลกดิจิทัลและการคมนาคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ให้เกิด ความนิยมเกี่ยวกับการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อที่มีต่อระบบการเมือง ที่ใช้เป็นดุลพินิจและการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง ต้องมีความต้องการการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตย เคารพกติกา มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล มองโลกในแง่ดี ไว้วางใจผู้อื่น และมีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีเหตุผล เคารพซึ่งกันและกัน อุดมคติในความแตกต่าง ตกลงกันอย่างสันติวิธี ทำดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยแน่วแน่ รักชาติ และพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะห้วงคะแนนในระดับท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งอย่างแยกกัน ไม่ออก จากกระบวนการความสัมพันธ์จากหลักอำนาจอธิปไตยที่เป็นของปวงชนในทางปฏิบัติ ประชาชนไม่มีความอิสระในการตัดสินใจ เสรีภาพทางความคิดถูกครอบงำการตัดสินใจเป็นไปตามพวกพ้องและกลุ่มอุปถัมภ์ทางการเงิน ซื้อขายและขอได้ จากนักการเมือง ประชาธิปไตยเป็นของประชาชน โดยประชาชน แต่ไม่ใช่เพื่อประชาชน เช่นคนที่เลือกตั้งไปทำผิดก็ไม่ตรวจสอบ เพราะถือว่าเลือกไปเอง ไม่อยากจะยุ่งเกี่ยวอะไรมาก การตัดสินใจเลือกตามสายอุปถัมภ์ ระดับท้องถิ่นเลือกจากผู้สมัครที่ให้เงินซื้อเสียงมากที่สุดการตัดสินใจไม่ได้อยู่บนหลักการของเหตุผลไม่ตรงกับความคิดหรือเจตนารมณ์ของตนเอง ไม่ได้สะท้อนความเป็นจริง เสียชื่อเสียงได้ เป็นอิทธิพลของการอุปถัมภ์ที่ฝังลึกยาวนานที่โน้มน้าวชักจูงได้ นักการเมืองจึงต้องทำได้ทุกเรื่องแม้ช่วยคนทำผิด และยึดติดตัวบุคคลมากกว่าหลักการ

ยุทธศาสตร์พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนควรเริ่มจากการให้มาใช้สิทธิ

เลือกตั้ง โดย มีกิจกรรมหรือโครงการความร่วมมือการจัดการเลือกตั้งของทุกภาคส่วน รณรงค์โดยการจัดเวทีแถลงนโยบายในช่วงเลือกตั้ง การให้ความรู้ขั้นตอนกระบวนการเลือกตั้ง ที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งทุกระดับเน้นสร้างธรรมาภิบาล ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย และมีการติดตามประเมินผลกิจกรรมของชุมชน โดยการสร้างกฎระเบียบกิจกรรมชุมชน การจัดรายการวิทยุชุมชน การเมืองภาคพลเมืองการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารการบ้านและการเมืองของชุมชนท้องถิ่น โดยใช้หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน จัดเวทีการเมืองกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นทั้งการบ้านและการเมือง และผู้แทนพบประชาชน ยกย่องคนมีอำนาจโดยไม่สนใจภูมิหลังหรือที่มาใช้เงินสู้ให้มากกว่าถึงชนะการเมืองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดการเมืองระดับชาติ การรับเงินแล้วลงคะแนนให้สภายใจกว่า การใช้อำนาจรัฐที่มีลักษณะ เจ้าขุนมูลนาย การเล่นพรรคเล่นพวกมีสูงทำได้ทุกสิ่งทุกอย่าง จึงน่าจะมีการทบทวนหรือฟื้นฟูหรือปฏิรูป กระบวนการจัดการศึกษาด้านประชาธิปไตยเสียใหม่ ตั้งแต่ประถมถึงอุดมศึกษา ที่ถูกต้องเพื่อสร้างหลักคิดให้สอดคล้องกับหลักคิดประชาธิปไตยการสร้างจิตสำนึกและจิตวิญญาณด้านประชาธิปไตย กำหนดให้เป็นวิชาบังคับในทุกหลักสูตรของทุกคณะและสาขาวิชาและ ขับเคลื่อนที่มีลักษณะเชื่อมโยงสู่ระดับชาติ

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อสังคมที่มีสงบสุข ต้องรับฟังปัญหาและความต้องการ

ของประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยเข้าถึง เข้าใจ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และชุมชน สร้างกระบวนการที่เป็นกลไกในการแก้ปัญหาและป้องกัน ความรุนแรงในรูปของการส่งเสริมเพื่อความ สมานฉันท์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีมาตรฐาน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และ เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทย

จากแนวทางข้างต้นทำให้ความคิดเห็นต่างรอ เวลาที่จะปะทุในเวลาที่เหมาะสมเท่านั้น หากมอง สังคมไทยในอดีตที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ พ่าที่ผู้อยู่ใต้การปกครองมักอยู่ในฐานะผู้รับ ผลประโยชน์ทางการเมือง โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม ทางการเมืองในการเสนอความต้องการของตนเอง ต่อระบบ โดยเห็นว่าตนเองไม่มีสิทธิพลใด ๆ ต่อฝ่าย ปกครอง ซึ่งลักษณะเหล่านี้ทำให้ ในสังคมไทยไม่มี บทบาทในการเรียกร้องและยอมตามอำนาจรัฐ ดังนั้น ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันหรือความเหลื่อม ล้าในสังคมไทย จึงไม่ปรากฏอาการที่ทำให้เกิดการ เรียกร้องต่อรัฐซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทำให้ชน ชั้นที่เสียเปรียบไม่ค่อยเรียกร้องหรืออ้างสิทธิใด ๆ เป็นวิธีคิดแบบยอมจำนนและไม่ได้แย้งต่อความไม่ ยุติธรรมทางสังคมในประเด็นต่าง ๆ เมื่อใกล้จะมีการ เลือกตั้งใหม่ได้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มการเมือง ต่าง ๆ มีผู้เข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมืองที่เป็น นักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการและบุคคลจาก หลากหลายอาชีพที่ได้รับการยอมรับในสังคม รวมทั้งมีกระบวนการกำหนดนโยบายโดยการทำวิจัย สำรวจ ความคิดเห็นและเน้นการตลาด ซึ่งเป็นมิติ ใหม่ของพรรคการเมืองที่น่าแนวคิด การบริหาร จัดการ มาใช้ในการหาเสียงทางการเมือง ในขณะที่

ที่พรรคการเมืองเดิมหรือพรรคการเมืองอื่นมีการ ปรับตัวเพื่อให้ชนะการเลือกตั้งได้ไม่ดีเท่ากับพรรค ไทยรักไทย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ประชาชน ในสังคมเกิดความรู้สึกถึงความเท่าเทียมและรู้ถึง สิทธิความเป็นพลเมือง รวมทั้งมี การเรียกร้องสิทธิ ต่าง ๆ ที่พึงได้จากรัฐ และยังนำไปสู่การเกิด กลุ่มทุน ใหม่ ซึ่งมีความคิดเห็นต่างกับ กลุ่มทุนเก่าเกิด แนวคิดแบบเสรีนิยมและแนวคิดความเป็นพลเมือง ซึ่งตรงข้ามกับ วัฒนธรรมแบบไพร่พ่า เกิด ประชาชน ระดับรากหญ้า ซึ่งขัดแย้งกับ ชนชั้นนำ เหล่านี้ทำให้ สังคมเกิด ความคิดเห็นต่างและการต่อสู้แย่งชิงทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและชนชั้นทางสังคม

โดยความคิดเห็นต่างระหว่างบุคคลและกลุ่ม บุคคลในลักษณะดังกล่าว เมื่อประกอบกับสภาพ ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ความเหลื่อมล้ำ ระหว่างชนชั้นในสังคม การเข้าแทรกแซงทาง การเมืองของทหารด้วยการรัฐประหาร การใช้สื่อ เป็นเครื่องมือในการขยายผลความคิดเห็นต่าง และ ความอ่อนแอของกลไกในระบอบ-ประชาธิปไตยและ กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความสอดคล้องกับหลักนิติ ธรรมของกลไกของรัฐต่าง ๆ ทำให้เห็นได้ว่าแท้จริง แล้ววิกฤตความคิดเห็นต่างในประเทศไทยนั้นเกิด จากรากเหง้าของปัญหาที่โยงใยกันอย่างซับซ้อน ไม่ มีมูลเหตุใดเพียงลำพังที่จะสามารถอธิบายปัญหา ความคิดเห็นต่างได้ แนวทางที่เป็นตัวกระตุ้นเหล่านี้ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหลังจากที่มีการรัฐประหาร ซึ่ง เป็นประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายใช้เป็นข้ออ้างในการต่อสู้ เพื่อช่วงชิงอำนาจรัฐในการเข้ามามีการบริหารประเทศ และทำให้ฝ่ายผู้ที่มีอำนาจรัฐและกลุ่มผู้สนับสนุน กับ

ฝ่ายที่ต่อต้านอำนาจรัฐและกลุ่มผู้สนับสนุนผลักดันเข้ามามีอำนาจรัฐโดยสลับกันเป็นฝ่ายที่มีอำนาจรัฐและฝ่ายต่อต้าน และแนวทางเหล่านี้เปรียบเสมือนเชื้อเพลิงที่เติมเข้าไปในความคิดเห็นต่างและความรุนแรงให้ยังคงอยู่และขยายตัวตลอดช่วงเวลาดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบัน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีความเห็นต่างทางการเมืองของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2557” จะมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมทาง การเมือง ในการเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิกฤตความขัดแย้งและเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคมอันเป็นรากฐานสำคัญของกระบวนการปรองดอง และนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศชาติต้องประสบกับวิกฤตการณ์เช่นนี้อีก การเข้าใจความจริงของทุกฝ่ายต้องเปิดใจให้กว้าง อดทน รับฟัง และยอมรับความแตกต่าง แต่ข้อเท็จจริงบางเรื่องอาจขยายผลในลักษณะที่ทำให้ความขัดแย้งลุกลามบานปลายหรือเปิดประเด็นข้อโต้แย้งใหม่ ซึ่งการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเลือกข้อเท็จจริงเพียงบางส่วนที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนมานำเสนอต่อสาธารณชนอย่างไม่รอบด้านเพื่อโจมตีคู่ขัดแย้งฝ่ายตรงข้าม และสื่อมวลชนควรเว้น การกระทำที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งและคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมจากการนำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ไม่ครบถ้วนหรือรอบด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ ดาณูภา ไชยพรธรรม (2557, หน้า 148)

ที่เสนอว่าการพัฒนาทางการเมืองจะต้องสอดคล้องกับการเสริมสร้างชุมชนการเมืองที่ดี เพื่อการสร้างสรรค์ชีวิตที่ดีและมีความสุขให้แก่ประชาชน

ซึ่งกระบวนการปรองดองมีความเกี่ยวข้องและกระทบต่อทุกภาคส่วนและประชาชนทั้งประเทศ การดำเนินการใด ๆ ของรัฐบาลเพื่อให้เกิดการปรองดองจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมเป็นสำคัญ โดยรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเปิดเผยข้อมูลและชี้แจงเหตุผลอย่างชัดเจนให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ และมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยผู้ที่มีส่วนได้เสียและผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยต้องเปิดพื้นที่หรือสร้างช่องทางให้ประชาชนได้สื่อสาร ทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถกเถียงอภิปรายอย่างกว้างขวาง เพื่อให้สังคมเข้าใจประเด็นปัญหาความขัดแย้งชัดเจนยิ่งขึ้นและนำมาซึ่งการแสวงหาทางออกร่วมกัน เช่น การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ การส่งเสริมการจัดเวทีสาธารณะ การสานเสวนา และการประชาเสวนาหาทางออก เพื่อให้ผู้ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกันได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างอันเป็นช่องทางในการลดความไม่ไว้วางใจกัน สร้างความประนีประนอมต่อกัน และนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันเพื่ออยู่ในสังคมเดียวกันได้อย่างสันติสุขท่ามกลางความแตกต่างในสังคม สอดคล้องกับ ทินพันธุ์ นาคะตะ (2549, หน้า 126) ที่เสนอว่า ความสำนึกทางการเมืองของประชาชนเป็นความสามารถที่จะเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจ มีความสามารถแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ เหตุการณ์ต่าง ๆ ผสมผสาน

เปรียบเทียบและสามารถตัดสินใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงานแล้ว ท่ามกลางความแตกแยกในสังคม และการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของประชาชนในปัจจุบัน การเคลื่อนไหวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมถึงการผลักดันเพื่อให้เกิด การปรองดองอาจถูกต่อต้านหรือตอบสนองด้วยด้วยความหวาดระแวงโดยเฉพาะจากฝ่ายที่เป็นปรปักษ์ใน ความขัดแย้ง ทุกฝ่ายควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลไกต่าง ๆ ซึ่ง มีความเป็นกลางเพื่อสนับสนุนให้กระบวนการปรองดองเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดตั้งเครือข่าย ด้านการปรองดองในชาติซึ่งอาจเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลซึ่งมีความเป็นกลางและเป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สื่อสารมวลชน และสถาบันวิชาการ ซึ่งประสงค์จะมีบทบาทนำในกระบวนการปรองดองตามวิถีประชาธิปไตยและแนวทางของสันติวิธี

การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และกระบวนการบริหารงานของภาครัฐและระบบราชการโดยมุ่งเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชน การเสริมสร้างให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2553, หน้า 79) ที่เสนอว่า การพัฒนาทางการเมือง คือ การเสริมสร้างรัฐชาติ โดยสังคมที่มีการปฏิรูประบบการเมืองจากระบบเดิมไปสู่ระบบที่มีสมรรถนะในการดำรงรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม จะมีการระดมทรัพยากรเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การปรับเปลี่ยน

ทัศนคติของหน่วยงานภาครัฐให้ตอบสนองต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและมีประสิทธิภาพ การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพให้กับชุมชนและสังคมให้สามารถยืนหยัดและพึ่งพาตนเองได้ รัฐบาลควรลดบทบาทในการดำเนินนโยบายในการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์แต่เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชนและประชาชนเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้ระบอบประชาธิปไตยและการเมืองภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง นอกจากนี้ รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของการเมืองภาคประชาชนกลุ่มต่าง ๆ โครงสร้างและพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับท่าทีของรัฐบาลและสังคม เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเมืองภาคประชาชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ฝ่ายค้าน พรรคการเมือง ผู้นำในการชุมนุม หน่วยงานด้านความมั่นคงและสื่อมวลชน ควรพิจารณาบทบาทตนและการกระทำของตนและให้ ทุกฝ่ายกล่าวขอโทษต่อสาธารณชน ควรแสดงความรับผิดชอบเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะต่อเหยื่อของความรุนแรง เนื่องจากรัฐมีความบกพร่องและขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองให้ดำเนินไปตามครรลองของสันติวิธี จนเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และความรู้สึกของประชาชนอย่างมาก รวมทั้งประกันความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนด้วยพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะระมัดระวังไม่ให้

เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นอีกในอนาคต การกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นการเหยียดหยามโดยคำนึงถึงเกียรติยศและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเหยื่อจากเหตุการณ์ ความรุนแรงแล้ว ยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความรับผิดชอบทางการเมืองให้เกิดขึ้นในสังคม และช่วยรักษาบรรยากาศของการปรองดองในประเทศให้ดียิ่งขึ้น

ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ที่เป็นการใช้เสรีภาพในการชุมนุมภายใต้กรอบของกฎหมาย ผู้ร่วมชุมนุมควรยึดมั่นในวิถีทางของสันติวิธีและไม่ใช้ความรุนแรงอย่างเคร่งครัด งดเว้นพฤติกรรมหรือการใช้ถ้อยคำที่กระตุ้นให้เกิดความเกลียดชัง ปลุกเร้าให้ใช้ความรุนแรง หรือสร้างความหวาดวิตกต่อความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินในหมู่ประชาชนและผู้ชุมนุม รวมถึงพฤติกรรมที่ท้าทาย ดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือขู่ข่มให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ชุมนุมใช้ความรุนแรงเพื่อผลักดันให้เกิดความขัดแย้งขยายผลไปสู่ความรุนแรง เพื่อให้เกิดผลในการต่อสู้ทางการเมืองว่าฝ่ายใดที่ใช้กำลังก่อนเป็นฝ่ายที่แพ้ นอกจากนี้ ผู้นำการชุมนุมต้องแสดงความรับผิดชอบต่อกรณีที่มีการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยละเมิดกฎหมายและมีการใช้ความรุนแรงเกิดขึ้นด้วย สอดคล้องกับ สมบัติ อารังค์ธัญวงศ์ (2542, หน้า 38) อธิบายถึงการพัฒนาสมาชิกกลุ่มทางสังคม ทางการเมือง คือ การพัฒนาระบบบริหารและกฎหมาย ซึ่งจะต้องเริ่มต้นจากการจัดระเบียบทางกฎหมายและระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เสรีภาพในการชุมนุมที่ยืดเยื้อและยาวนานได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่มีได้เข้าร่วมชุมนุม ที่ประชาชนเข้าใจว่าเป็นการชุมนุมโดยสงบและ

ปราศจากอาวุธเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามครรลองของการระบอบประชาธิปไตยเพื่อสะท้อนปัญหาความเดือดร้อนและข้อเรียกร้องไปถึงรัฐบาลและตามธรรมชาติของการชุมนุมแล้ว ผู้ชุมนุมย่อมต้องการเรียกร้องความสนใจจากสื่อมวลชนและสังคม จึงมีการปราศรัยอย่างต่อเนื่องและเดินขบวนเรียกร้องในสถานที่สำคัญต่าง ๆ และหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า การแสดงความไม่พอใจหรือต่อต้านการใช้เสรีภาพโดยการปะทะระหว่างกัน อันอาจนำไปสู่เหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นได้ ในกรณีที่มีบุคคลที่ติดอาวุธแอบแฝงอยู่กับผู้ชุมนุมเพื่อใช้ความรุนแรง ต้องดำเนินมาตรการพิเศษ โดยเจ้าหน้าที่หน่วยพิเศษที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นการเฉพาะจะต้องแบ่งแยกเป้าหมายอย่างแม่นยำและปฏิบัติการต่อเป้าหมายซึ่งใช้ความรุนแรงเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันภัยที่เป็นประจักษ์หรือใกล้จะถึง และเพื่อยับยั้งการกระทำที่เป็นภัยดังกล่าวเท่านั้น โดยอยู่บนพื้นฐานของการเคารพลิทธิในชีวิตและความปลอดภัยทั้งของเจ้าหน้าที่ ผู้ชุมนุม ผู้ก่อเหตุ และประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม

หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติการในการควบคุมฝูงชนหรือในพื้นที่ที่มีการชุมนุมจะต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อการขู่ข่มหรือกระตุ้นให้ใช้ความรุนแรงจากผู้ชุมนุม ต้องดำเนินการโดยสอดคล้องกับหลักการสากลและเคารพลิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่มีการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือละเมิดหลักการสากลในการควบคุมฝูงชนและสลายการชุมนุม รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อกรกระทำดังกล่าวโดยการตรวจสอบข้อเท็จจริง เหยียดหยามฟื้นฟูและอำนวยการยุติธรรม

แก่เหยื่อและผู้ที่ได้รับผลกระทบ และนำตัว ผู้ที่ต้องรับผิดชอบเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย สอดคล้องกับ เปี่ยมศักดิ์ คุณากร प्रतिป (2549, หน้า 71) เสนอว่า การใช้หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม คือ การปกครองหรือการบริหารที่ใช้กฎหมายเป็นหลักไม่ใช้บุคคล การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับในสิทธิเสรีภาพ เกียรติและศักดิ์ศรีของประชาชนและยอมรับว่าประชาชนมีความเฉลียวฉลาดพอที่จะตัดสินใจในอนาคตของตนเองได้ เกิดความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย นอกจากนี้ รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมสถานการณ์จะต้องแสดงความรับผิดชอบและขอโทษต่อกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นและมีการใช้มาตรการที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ ในการชุมนุมและการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ปราศจากการใช้ความรุนแรงโดยสันติ ซึ่งอาจเริ่มจากการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นและกำหนดกติกาในการชุมนุมร่วมกัน และส่งเสริมให้กติกาดังกล่าวกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดระเบียบการชุมนุมโดยกำหนดเป็นกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การควบคุมการชุมนุมในอนาคต ทั้งนี้ การจัดระเบียบการชุมนุมต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ความรุนแรง และป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ไม่ได้เข้าร่วมในการชุมนุมโดยไม่เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมและการแสดงออก โดยสงบและปราศจากอาวุธของประชาชน

การพัฒนาทางการเมือง นอกจากควรส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันของประชาชนเกี่ยวกับ

หลักนิติธรรม โดยอาจจัดเวทีสาธารณะหรือการสนทนาเพื่อเปิดพื้นที่ให้มีการถกเถียงและทำความเข้าใจร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ นิยม รัฐอมฤต (2553, หน้า 109) กล่าวว่า การพัฒนาทางการเมืองเป็นเป้าหมายและกระบวนการทางการเมืองที่สังคมต่าง ๆ พึ่งประสงค์ เป็นสังคมที่มีระดับการพัฒนาทางการเมืองสูงหรือเป็นสังคมที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทางการเมืองซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและศักยภาพของภาคประชาสังคมในการติดตามและตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ที่ทุกฝ่ายมักอ้างความถูกต้องของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือศรัทธาในระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดองในชาติอย่างยั่งยืน โดยยึดถือหลักในการปกครองและบริหารประเทศที่บุคคลทุกคน สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าภาครัฐหรือภาคเอกชนรวมถึงรัฐเองมีความรับผิดชอบภายใต้กฎหมาย ซึ่งถูกประกาศใช้ต่อสาธารณชนและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และได้รับการพิจารณาพิพากษาจากศาลซึ่งเป็นอิสระ สอดคล้องกับมาตรฐานและหลักเกณฑ์สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยเคารพต่อหลักความสูงสุดของกฎหมาย หลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย หลักความเที่ยงธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักการไม่กระทำการตามอำเภอใจ หลักความโปร่งใสของกฎหมาย และกระบวนการตามกฎหมาย

ดังนั้น ความสามัคคี ที่จะเกิดจากการสร้างความปรองดองเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปมิติอื่น ๆ หากไม่อาจสร้างสังคมให้สันติสุขหรือไม่อาจสร้างความปรองดองสมานฉันท์เกิดขึ้นมาได้ จะเสียทั้งโอกาสและเวลาที่จะนำพาให้ก้าวหลุดพ้นจากความขัดแย้งภายในประเทศ และมุ่งเข้าสู่การแข่งขันบนเวทีระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะชะงักงันมาอย่างยาวนาน โดยรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนและป้องกันการเข้ายึดอำนาจการปกครองจากกองทัพ สอดคล้องกับ สมชาย น้อยน้ำ (2558, หน้า 55) ที่เสนอว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง คือระดับที่ประชาชนมีความสนใจ กระตือรือร้นในเรื่องของการเมืองเป็น การที่จะสร้างอารมณ์ความรู้สึกของประชาชนที่อยู่คนละฝั่งได้ กระบวนการทางสังคมจะมีส่วนช่วยเป็นอย่างมาก ที่จะช่วยเติมแต่งส่วนที่กฎหมายไม่อาจเข้าถึงได้ การสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อ การสร้างความปรองดอง ซึ่งเกิดขึ้นได้จากการปฏิรูปปรับเปลี่ยนที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดสมดุลในมิติของ การเมือง เศรษฐกิจและสังคมในการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมคนในสังคมให้เคารพและอยู่ร่วมกันได้ ไม่สร้างวาทกรรมการขัดแย้ง ไม่ใช้สื่อสารมวลชน อันหลากหลายเป็นเครื่องมือขยายความขัดแย้ง แม้มีความคิดเห็นและ การให้คุณค่าในการดำเนินชีวิตที่ แตกต่างกัน ภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมที่เสมือนเป็น ครอบครัวยุคเดียวกัน มีสำนึกรับผิดชอบจากผลจากการกระทำของตน ไม่กดขี่เอารัดเอาเปรียบ และ ตระหนักถึงคุณค่า ศักดิ์ศรีของผู้อื่นที่เป็นคนยากจน การศึกษาต่ำหรือมีฐานะที่ด้อยกว่าพวกของตน

สร้างเป็นสังคมที่มีวุฒิภาวะและทักษะในการจัดการ กับปัญหาความขัดแย้งและข้อพิพาทได้ด้วยสันติวิธี

ดังนั้น การนำเครื่องมือต่าง ๆ ตามแนวคิด ของกระบวนการยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านจาก สังคมความขัดแย้งมาสู่สังคมสันติสุข ต้องอาศัยการ ออกแบบเครื่องมือ กลไก และกระบวนการที่ยึดโยง กับสภาพความขัดแย้งที่เป็นจริงที่จะนำไปสู่การ คลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง รวมทั้งจังหวะเวลา ที่เหมาะสมด้วย ในสภาพความขัดแย้งในสังคมไทยที่ ผ่านมา มีการเจรจาไกล่เกลี่ย มีการใช้กลไกในระบบ ยุติธรรม แต่ยังขาดการมองและปฏิบัติอย่างเป็น กระบวนการให้เกิดผลอย่างต่อเนื่องเป็นองค์รวม การเลือกใช้แต่กระบวนการที่ตนเป็นฝ่ายได้รับ ประโยชน์ มากกว่าประโยชน์ของสังคม สอดคล้อง กับ สยาม คำปรีชา (2547, หน้า 75) กล่าวว่า การเมืองเป็นการเรื่องของการใช้อำนาจ เป็นเรื่อง ของความสามารถที่ผู้หนึ่งปฏิบัติเพื่อควบคุม พฤติกรรมของผู้อื่นพร้อมทั้งขับเคลื่อนกระบวนการที่ ทำให้ฝ่ายที่มีความเห็นต่างขาดความชอบธรรม เพื่อ ประโยชน์ในการสร้างความสมานฉันท์ ความรัก สามัคคี และความปรองดองระหว่างคนในชาติให้อยู่ ร่วมกันอย่างสันติในสังคมประชาธิปไตยที่มีความ แตกต่างหลากหลาย และสร้างแนวทางที่จะนำพา ประเทศไปสู่ความมีเสถียรภาพและสันติสุขอย่าง ยั่งยืน ในกระบวนการขับเคลื่อนให้เกิดการปรองดอง โดยอาศัยกลไกของรัฐธรรมนูญที่จะเสริมสร้างความ ปรองดองแห่งชาติ ซึ่งไม่เป็นฝ่ายทางการเมือง ควรมีการศึกษา วิเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุแห่งความ ขัดแย้งในประเทศ ความเสียหายที่เกิดขึ้น และ เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข โดยพิจารณารายงาน

หรือผลการศึกษาที่องค์กรต่าง ๆ จัดทำขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเสริมสร้าง ดำเนินการประสานงานให้เกิดสภาวะที่เอื้อต่อการ อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และปรองดองในหมู่ประชาชนทั้งประเทศ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และใช้กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกัน และสร้างเครือข่ายในการสร้างความปรองดองในภาคส่วนต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น อาจมีการใช้คนกลางในการประสานระหว่างผู้นำในความขัดแย้งทุกกลุ่มเพื่อลดหรือยุติความขัดแย้งระหว่างกัน มีการรวบรวมข้อเท็จจริงและทำรายงานเกี่ยวกับความขัดแย้ง การละเมิดกฎหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้กระทำความผิด โดยเปิดเผยชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลอื่นใดที่ทำให้ทราบได้ว่าเป็นผู้ใดตามที่กฎหมายบัญญัติให้ การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและครอบครัว รวมทั้งฟื้นฟูศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และจิตใจของผู้ได้รับผลกระทบ เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากฎโทษแก่บุคคลซึ่งให้ความจริงอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ การดำเนินงาน และผู้กระทำ ซึ่งได้แสดงความสำนึกผิดเพื่อเสริมสร้างความปรองดอง ให้การศึกษาและเรียนรู้แก่สาธารณชนเพื่อให้ตระหนักถึงผลของความรุนแรง ความเกลียดชัง รวมทั้งความจำเป็นและประโยชน์ของ การใช้สันติวิธีแก้ปัญหาความรุนแรง ตลอดจนสร้างเครื่องเตือนใจให้สังคมระลึกถึงผลร้ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อจะร่วมกันป้องกันมิให้เกิดเหตุดังกล่าวอีก

เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ได้สร้างความเสียหายอย่างประมาธค่ามิได้ต่อประเทศไทย สถานการณ์ความขัดแย้งยังดำเนินมาอยู่จนถึงปัจจุบัน และมีความสุม

เสี่ยงที่จะมีแนวทางการกระตุ้นให้ความขัดแย้งขยายตัวและยกระดับไปสู่เหตุการณ์ความรุนแรงได้อีกครั้ง สอดคล้องกับ ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2552, หน้า 97) กล่าวว่า ปัญหาทางสังคมเป็นสิ่งที่ซับซ้อนเพราะเป็นปัญหาที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนจำนวนมากดังนั้นรัฐบาล พรรคการเมือง กลุ่มการเมืองทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง สื่อมวลชนและประชาชนให้ความสำคัญต่อการแสวงหาแนวทางร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาจากความรุนแรงอย่างจริงจังโดยการร่วมกันรักษามรดกของการปรองดอง ยุติการกระทำที่จะนำไปสู่การสร้างความขัดแย้ง และทำความเข้าใจความจริง ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำมาสู่ความขัดแย้ง เพื่อให้สังคมไทยสามารถก้าวข้ามความขัดแย้งไปสู่ความปรองดองอย่างยั่งยืน โดยตั้งเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นและเป็นกระบวนการที่ต้องขับเคลื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยไม่มีการเร่งรัดกระบวนการเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันรักษามรดกของการปรองดองและระดับปรองดองสถานการณ์ความขัดแย้งไม่ให้เกิดความรุนแรงขึ้น โดยดำเนินการด้วยความระมัดระวัง รอบคอบและตั้งอยู่บนหลักประชาธิปไตย ความตระหนักว่าประเทศชาติได้รับความเสียหายอย่างมหาศาลจากทุกฝ่ายและบอบช้ำจากปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกในสังคมมาเป็นเวลานาน จึงสมควรนำวิกฤตการณ์ความรุนแรงในอดีตมาเป็นบทเรียนเพื่อระลึกถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้นและร่วมกันระดับปรองดองสถานการณ์ไม่ให้ประเทศต้องประสบกับเหตุการณ์ความรุนแรงอีก รวมทั้งช่วยกันนำพาสังคมไทย ให้

ก้าวข้ามความขัดแย้งไปสู่ความปรองดองอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. รัฐบาลควรจัดทำแผนดำเนินงานในการสร้างความปรองดองให้ควบคู่ไปกับกระบวนการปฏิรูปประเทศ ที่จะเป็แนวทางเพื่อลดและยุติความขัดแย้งทางการเมืองในทุกกระดับ ให้ชนในชาติเกิดความไว้วางใจกัน บนพื้นฐานความคิดที่แตกต่าง เพื่อนำไปสู่การสร้างความปรองดองเกิดขึ้น ที่มาจากข้อมูลและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การชุมนุมอัน เกี่ยวเนื่องมาจากความขัดแย้งทางการเมือง

2. การสื่อสารกับสังคม เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และความตระหนักถึงผลของความขัดแย้ง การปรับบทบาทของสื่อมวลชน โดยมุ่งให้เกิดความเคารพ ในความเป็นมนุษย์และลดอคติระหว่างคนในสังคม มีการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในความขัดแย้ง โดยการจัดการกระบวนการให้มีการรับฟังและแลกเปลี่ยนมุมมองกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่ขัดแย้งโดยคำนึงถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

3. การสร้างจิตสำนึกทางการเมืองเพื่อให้เกิดความตระหนักและเครื่องเตือนใจ เพื่อให้สังคมได้เรียนรู้บทเรียนจากความขัดแย้งทางการเมือง ส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปในระดับโครงสร้างที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสมดุลในมิติการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สร้างวิสัยทัศน์ในการพัฒนา

ประเทศที่ตั้งอยู่บนฐานของความมั่นคงของมนุษย์ และหลักของนิติรัฐ นิติธรรม ส่งเสริมคุณค่าของสังคมพหุวัฒนธรรม ที่คนในสังคมเคารพและอยู่ร่วมกันได้ไม่เกิดข้อเอาจัดเอาเปรียบ และตระหนักถึงคุณค่าศักดิ์ศรีของผู้อื่น

4. ควรวางมาตรการป้องกันเหตุเกิดขึ้นซ้ำ เพื่อให้สังคมได้เรียนรู้บทเรียนจากความขัดแย้งทางการเมือง สร้างสังคมที่มีวุฒิภาวะและทักษะในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งและข้อพิพาทได้ด้วยสันติวิธี การหาฉันทามติร่วมในการกำหนดขอบเขตและจังหวะเวลาของการนิรโทษกรรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมทางการเมืองที่สังคมยอมรับได้ เช่น ไม่ครอบคลุมคดีทุจริต คดีอาญาร้ายแรงที่ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ชีวิต คดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ เป็นต้น

5. การสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนและความรู้สึกเป็นเจ้าของกระบวนการปฏิรูปประเทศและการสร้างความปรองดอง เพื่อกำหนดกติกาในการอยู่ร่วมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และควรกำหนดให้การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เป็นวาระแห่งชาติที่ทุก ภาคส่วนต้องร่วมกันดำเนินการให้เกิดขึ้น

6. ควรแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม จากการครอบครองทรัพย์สินที่ไม่เท่าเทียมกัน การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม และปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้สังคมไทยอยู่ในสภาพที่มีความขัดแย้ง ซึ่ง บ่มเพาะอยู่และอาจปะทุกลายเป็นเหตุการณ์ความรุนแรงได้ในอนาคต เพื่อเป็นการลดปัญหาความขัดแย้งในสังคมและสร้างความปรองดองในชาติอย่างยั่งยืน

7. การเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุล การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐให้มีประสิทธิภาพ และปรับกระบวนการและกระบวนการบริหารงานภาครัฐ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคประชาสังคมและชุมชน และปรับเปลี่ยนทัศนคติของหน่วยงานภาครัฐให้ตอบสนองต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและมีประสิทธิภาพ

8. ควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีนโยบายปฏิรูปสังคมที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมกันของประชาชน และคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองภาคประชาชนที่เหมาะสม

9. สื่อต้องระมัดระวังและรับผิดชอบต่อสังคม โดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วนและรอบด้านแก่สาธารณชนตามกรอบของจริยธรรมวิชาชีพ รวมทั้งรัฐต้องสนับสนุนให้มีกลไกป้องกันการแทรกแซงและคุกคามการทำงานของสื่อมวลชน และไม่ใช่มาตรการปิดสื่อ หรือเข้าไปมีอิทธิพลใด ๆ ต่อสื่อ หรือมาตรการอื่นใดที่กระทบต่อเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อ

10. สื่อควรเพิ่มบทบาทในการคลี่คลายความขัดแย้ง โดยทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะให้ทุกฝ่ายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตรวจสอบและดำเนินการต่อสื่อที่กระทำผิดจรรยาบรรณอย่างจริงจัง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประชาชน

11. ผู้ชุมนุมต้องใช้เสรีภาพในการชุมนุมตามกรอบของกฎหมายอย่างเคร่งครัด และงดเว้นการกระตุนให้เกิดความเกลียดชังและความรุนแรง รวมทั้งต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนคนอื่น

ๆ ที่มีได้เข้าร่วมในการชุมนุม ต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อการชุมนุมตามกรอบของกฎหมาย

12. รัฐต้องรับรองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธของประชาชน และคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ชุมนุม ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่อประชาชนที่ไม่ได้ร่วมชุมนุม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ ซึ่งควบคุมฝูงชนต้องดำเนินการโดยสอดคล้องกับหลักสากล และคำนึงถึงการเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

13. รัฐควรใช้ความระมัดระวังอย่างสูงในการนำกฎหมายด้านความมั่นคงมาจัดการสถานการณ์ความไม่สงบจากการชุมนุมทางการเมือง ควรจัดทำแผนปฏิบัติการยุติการชุมนุมและมาตรการในการควบคุมฝูงชนโดยไม่ใช้ความรุนแรง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้เครื่องมือการวิจัย ด้วยเทคนิคอื่น ๆ เพื่อสามารถวิเคราะห์ตัวแปรที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เกิดจากแนวทางที่ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยนี้เท่านั้น แต่ต้องขยายออกไปสู่แนวทางอื่น ๆ ต่อไปด้วย

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในประเทศอื่น เพื่อพัฒนาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. ควรมีการศึกษาวิจัย โดยใช้ตัวอย่างทุกประเภทและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่แตกต่างจากงานวิจัยนี้เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของแนวทางในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่คาดหวังว่า มีความแตกต่างจากงานวิจัยนี้อย่างไร

5. ศึกษาถึงการพัฒนาการเมืองในมิติที่มีความสำคัญ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลให้แก่รัฐบาลที่จะใช้ในการกำหนดนโยบายหรือกิจกรรมการส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ ของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน

6. ศึกษาถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการปฏิวัติรัฐประหารที่ทุกครั้งมักอ้างว่าทำเพื่อประเทศชาติและประชาชน โดยต้องกำจัดการเมืองทั้งคณะที่เป็นผู้มีอำนาจในขณะนั้น เพื่อนำมาเผยแพร่เป็นองค์ความรู้ให้กับ ผู้มีส่วนได้เสีย ทุกฝ่าย จะได้รู้เท่าทันว่าควรมีส่วนร่วมในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างไร

7. ควรมีการศึกษาเฉพาะในเรื่องของกระบวนการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง ที่เป็นต้นเหตุทำให้ผู้ที่มีความตั้งใจดี มีความรู้ ความสามารถ ไม่สามารถได้รับเลือกมาเป็นผู้แทนของประชาชนได้ และต้องมีการให้ความรู้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมที่ทำให้นักการเมืองเลว ที่เป็นผู้มีอิทธิพลทุกประเภทเข้ามามีอำนาจได้

8. ศึกษาถึงบทบาท อำนาจ หน้าที่ของตำรวจ ทหาร ที่เข้ามาควบคุมดูแล การใช้สิทธิตาม

รัฐธรรมนูญ ในส่วนของสิทธิการแสดงออกซึ่งเสรีภาพทางการเมือง ที่ไม่เกินขอบเขตในการทำ ความเสียหายให้กับประเทศชาติได้

9. ควรศึกษาถึงกลุ่มอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วม เช่น นักวิชาการ นักธุรกิจ ข้าราชการระดับสูง ที่มักได้ตำแหน่งในการบริหารประเทศภายหลังจากที่ได้โค่นล้มอำนาจของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยถูกต้อง เพื่อให้เกิดความรู้เท่าทัน กับผู้ที่แอบแฝงเข้ามาหาประโยชน์จากความเสียหายของประเทศชาติ

10. ควรศึกษาถึงบทบาท หน้าที่และอำนาจของฝ่ายยุติธรรม เช่น ศาล อัยการ และองค์การที่เกี่ยวข้อง ในการทำหน้าที่ ด้วยความสุจริต ยุติธรรม เพราะมักปรากฏว่าเป็นส่วนสำคัญในการนำความขัดแย้งมาสู่ประชาชน อย่างเห็นได้ชัดเจน

11. ควรศึกษาถึงการทุจริต คอร์รัปชัน ที่เป็นทั้งผลประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมของทุกฝ่าย ทั้งที่เป็นข้าราชการ เช่น ทหาร ตำรวจ และนักการเมือง รวมทั้ง ข้าราชการทุกประเภท ทั้งที่อยู่ตามกระทรวงหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพราะเป็นรากเหง้าที่อยู่เบื้องหลังของวิกฤติทางการเมืองทุกครั้ง

เอกสารอ้างอิง

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2553). *การเมืองการปกครองไทย: หลายมิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์-มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศีกฤทธิ เรกะลาภ. (2551). *การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษากรณีรัฐประหาร 19 กันยายน 2549*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. (2543). *2475: การปฏิวัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดาณูภา ไชยพรธรรม. (2557). *การเมืองการปกครอง เรื่องที่ทุกคนต้องรู้: Politics and Administration*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวธรรม.

ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2549). *ปรัชญาการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไท.

นิยม รัฐอมฤต. (2553). *การปกครองระบอบประชาธิปไตยในนานาประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เปี่ยมศักดิ์ คุณากรประทีป. (2549). *ฝ่าอนาคตประเทศไทย 2552*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานมีเดีย-เน็ตเวิร์ค.

เพ็ญภา จันทรแดง. (2555). *การเมืองการปกครองไทยสมัยใหม่ (2475-2555)*. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ-สงขลา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.

พัชรี ลิโรส, โสภารัตน์ จารุสมบัติ และอรทัย กักพล. (2551). *คู่มือหรือแนวทางการบริหารราชการแบบ มีส่วนร่วมของหน่วยงาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ.

วัชร ไซยสาร. (2545). การมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับการเมืองภาคประชาชน. *รัฐสภาสาร*, 53(5), 44-98.

สมเกียรติ วันทะนะ. (2544). *อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์.

สมชาย น้อยงั่ว. (2558). *การเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.

สมบัติ ธารศักดิ์วงศ์. (2542). *ทัศนคติทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.

กรุงเทพมหานคร: โครงการเอกสารและตารา คณะรัฐประศาสนศาสตร์.

สยาม คำปรีชา. (2547). *สังคมไทยกับการปกครอง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยรายวัน.

สิทธิพันธ์ พุทธหนู. (2543). *แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะเศรษฐศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2552). *รายงานวิจัยปัญหาการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2556*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิสาเทศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*.

กรุงเทพ-มหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล. (2553). *ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อการพัฒนา*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ตะเกียง.

อัมฤตา สารธิวงศ์. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 ถึง พ.ศ.2551*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 24 กันยายน-ธันวาคม 2560

TCI กลุ่มที่ 2 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Name: Sumneung Maneechay
Address: Nakhon Sri Thammarat
Education: Master of Public Administration
From Ramkhamhaeng University
Work: Owners and business executives

